

Ewa Janik

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Finansów i Ubezpieczeń
Katedra Prawa i Ubezpieczeń
ewa.janik@ue.katowice.pl

CENTRALNY REJESTR RESTRUKTURYZACJI I UPADŁOŚCI – PERSPEKTYWY I OCZEKIWANIA

Streszczenie: Uruchomienie Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości (dalej CRRU lub Rejestr) od dnia 1 lutego 2018 r. ma pozwolić zrealizować cele postępowań restrukturyzacyjnych oraz upadłościowych zakładanych przez ustawodawcę. W opracowaniu akcentuje się, że uruchomienie teleinformatycznego Rejestru ułatwi komunikację pomiędzy organami tych postępowań i ich uczestnikami, a tym samym usprawni postępowania restrukturyzacyjne i upadłościowe. Ponadto zapewni przejrzystość prowadzonych przez sądy i organy pozasądowe (nadzorcy, zarządcy, syndycy) czynności. Wymiernym efektem jego funkcjonowania będzie przede wszystkim generowanie informacji w czasie rzeczywistym.

Słowa kluczowe: restrukturyzacja, ogłoszenie upadłości, CRRU.

JEL Classification: G33, G34, K 35, K39.

Wprowadzenie

Uwzględniając liczne postulaty nie tylko doktryny i judykatury, ale również praktyki gospodarczej, ustawodawca dokonał rozdzielenia materii prawnej postępowań w przedmiocie ogłoszenia upadłości od postępowań naprawczych, umieszczając odpowiednie regulacje w osobnych aktach prawnych: w ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe oraz w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne¹. Podstawowym celem nowo wprowadzanych

¹ Uchylenie w ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze przepisów o postępowaniu naprawczym (obecnie: Prawo restrukturyzacyjne) wymusiło potrzebę zmiany

rozwiązań było wdrożenie postępowania upadłościowego regulującego sytuację prawną dłużnika niewypłacalnego. Natomiast Prawo restrukturyzacyjne ma w istotny sposób zmienić sytuację prawną niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością dłużnika w zależności od kontekstu prawno-ekonomicznego oraz jego wierzycieli poprzez wprowadzenie czterech niezależnych postępowań restrukturyzacyjnych: postępowania o zatwierdzenie układu [Prawo restrukturyzacyjne, art. 210-226], postępowania przyspieszonego układowego [art. 227-264], postępowania układowego [art. 265-282] i sanacyjnego [art. 283-323], które stanowią treść ustawy [Janik, 2015, s. 17]. Rozwiązania obu ustaw zawierają normy o charakterze heterogenicznym. Są to zarówno przepisy materialne, jak i proceduralne, a także przepisy nowelizujące oraz przepisy intertemporalne.

Mając na uwadze przedmiot niniejszych rozważań, należy zaznaczyć, że w świetle ww. ustaw kluczowym osiągnięciem nowych rozwiązań prawnych jest stworzenie ustawowych podstaw dla CRRU, który ma być platformą teleinformatyczną mającą usprawnić postępowania restrukturyzacyjne oraz upadłościowe. Dzięki CRRU znajdzie swoje urzeczywistnienie m.in. zasada jawności wymienionych postępowań, która w sposób szczególny będzie gwarantowana przez obowiązek zamieszczania i obwieszczenia² postanowień, zarządzeń, dokumentów oraz informacji.

Celem niniejszego opracowania będzie próba przedstawienia problematyki związanej z planowaną instytucją prawną – Centralnym Rejestrem Restrukturyzacji i Upadłości, której spodziewane wejście w życie przewidywane jest na dzień 1 lutego 2018 r. CRRU, co warto podkreślić, został zaprojektowany tak, aby usprawniał postępowania o ogłoszenie upadłości oraz postępowanie naprawcze (restrukturyzacyjne), a przede wszystkim ułatwiał komunikację pomiędzy uprawnionymi podmiotami uczestniczącymi w tych postępowaniach, a organami sądowymi. W prowadzonych rozważaniach postawione zostanie pytanie o funkcjonowanie CRRU, o to, czy jako repozytorium informacji zapewni on zainteresowanym podmiotom efektywny, a nade wszystko szybki instrument pozyskania i wymiany informacji w czasie rzeczywistym.

tytułu ustawy na „Prawo upadłościowe”. Gruntowna nowelizacja ustawy dotyczyła instytucji, które nie odpowiadały wymaganiom praktyki gospodarczej, część przepisów została uporządkowana zgodnie ze zgłaszanymi postulatami, a wynikającymi z doświadczeń ze stosowaniem przez lata prawa upadłościowego i naprawczego.

² Od dnia obwieszczenia w CRRU (aktualnie w MSiG) nie można zasłaniać się nieznajomością jego treści, chyba że mimo zachowania należytej staranności nie można było się dowiedzieć o nim (np. awaria Rejestru) [Prawo restrukturyzacyjne, art. 206, ust. 3]. Wskazany przepis jest wyrazem zasady jawności materialnej CRRU, którego celem jest ochrona bezpieczeństwa obrotu gospodarczego oraz zagwarantowanie możliwości sprawnego prowadzenia postępowań (Rejestr ujawnia rzeczywisty stan prawny, co rodzi określone skutki prawne). Zatem państwo przejmuje na siebie ryzyko odpowiedniego zorganizowania systemu rejestracji tak, by zapewnił zgodność danych ze stanem rzeczywistym.

W opracowaniu zawarte zostaną również rozważania o charakterze komparatystycznym, których celem będzie ukazanie jak analizowane kwestie zostały uregulowane w innych państwach Unii Europejskiej. Zaakcentowane zostanie także, że polskie rozwiązania jako jedne z nielicznych w Europie mogą stanowić swoisty *banchmark* dla innych państw, które dopiero planują regulacje przesądowego prawa upadłościowego.

1. Rejestry upadłości w wybranych państwach europejskich

Ustawodawca krajowy nosząc się z zamiarem z informatyzowania CRRU, musiał mieć na uwadze nowelizację europejskiego Rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U.UE L160 z 30 czerwca 2000 r.)³. Zgodnie z nowelizacją Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (wersja przekształcona) Dz.U.UE L141 z dnia 5 czerwca 2015 r.⁴ w art. 24-26 (art. 24 ust. 1 stosuje się od dnia 26 czerwca 2018 r. oraz art. 25 stosuje się od dnia 26 czerwca 2019 r.) przewidziano utworzenie w każdym państwie członkowskim co najmniej jednego rejestru, w którym ogłasza się informacje o postępowaniu upadłościowym (co w Polsce obejmuje również cztery postępowania restrukturyzacyjne: postępowanie o zatwierdzenie układu, przyspieszone postępowanie układowe, postępowanie układowe oraz sanacyjne)⁵, gdzie rejestry mają być ze sobą połączone na poziomie europejskim za pomocą scentralizowanego systemu (art. 25)⁶. Krajowe rejestry upadłościowe powinny zacząć działać od 26 czerwca 2018 r., a system łączący te rejestry od 26 czerwca 2019 r. (art. 92).

W art. 24 ust. 2 Rozporządzenia (UE) 2015/848 zaprezentowane zostały informacje obowiązkowe (dane), które będą udostępniane publicznie w ramach rejestru upadłościowego:

³ Uchylenie aktu z dniem 26 czerwca 2017 r.

⁴ Wejście w życie aktu z dniem 26 czerwca 2017 r.

⁵ Komisja Europejska planuje unormowanie przedsądowego europejskiego prawa upadłościowego jako prawa materialnego (Polska należy do niewielu krajów w Unii Europejskiej, które posiadają takie postępowania unormowane w Prawie restrukturyzacyjnym). Tym samym polskie doświadczenia będą mogły być wzorem i wpływać na regulacje europejskie.

⁶ Zgodnie z art. 26 ust. 1 i 2 Rozporządzenia (UE) 2015/848 ustanowienie, prowadzenie i przyszły rozwój systemu wzajemnego połączenia rejestrów upadłości będzie finansowane z budżetu ogólnego Unii, natomiast każde państwo członkowskie będzie ponosiło koszt ustanowienia rejestru i takiego dostosowania swoich krajowych rejestrów upadłości, by były interoperacyjne z europejskim portalem „e-Sprawiedliwość”, oraz koszty zarządzania tymi rejestrami, ich działania i prowadzenia.

- a) datę wszczęcia postępowania upadłościowego;
- b) sąd wszczynający postępowanie upadłościowe i numer sprawy (jeżeli dotyczy);
- c) typ wszczętego postępowania upadłościowego określony w załączniku A, a w odpowiednim przypadku także odnośny podtyp wszczętego postępowania zgodnie z prawem krajowym;
- d) określenie, czy jurysdykcja sądu do wszczęcia postępowania wynika z art. 3 ust. 1, z art. 3 ust. 2 czy z art. 3 ust. 4;
- e) jeżeli dłużnik jest spółką lub osobą prawną – nazwę dłużnika, numer wpisu w rejestrze, siedzibę statutową lub adres pocztowy (jeżeli inny niż adres siedziby statutowej);
- f) jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną, niezależnie od tego, czy prowadzi niezależną działalność gospodarczą lub zawodową czy nie – imię i nazwisko dłużnika, numer wpisu do ewidencji (jeżeli dotyczy) oraz adres pocztowy, a gdy adres jest zastrzeżony – datę i miejsce urodzenia dłużnika;
- g) nazwę / imię i nazwisko, adres pocztowy lub elektroniczny powołanego zarządcy (jeżeli dotyczy);
- h) termin zgłaszania wierzytelności (jeżeli dotyczy) lub odesłanie do zasad ustalania tego terminu;
- i) datę zakończenia głównego postępowania upadłościowego (jeżeli dotyczy);
- j) sąd i (jeżeli dotyczy) termin, w którym można zaskarżyć orzeczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego zgodnie z art. 5, lub odesłanie do zasad ustalania tego terminu.

W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania Rozporządzenia (UE) 2015/848 konieczne było ustanowienie odpowiednich formularzy, które znalazły swoje urzeczywistnienie w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2017/1105 z dnia 12 czerwca 2017 r. ustanawiające formularze, o których mowa w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 w sprawie postępowania upadłościowego (Dz.U.U.E.L.z dnia 22 czerwca 2017 r.). Rozporządzenie wykonawcze weszło w życie 26 czerwca 2017 r. i określa:

- standardowy formularz powiadomienia stosowany w celu poinformowania wierzycieli zagranicznych o wszczęciu postępowania upadłościowego, o którym mowa w art. 54 ust. 3 Rozporządzenia (UE) 2015/848 (załącznik nr I do rozporządzenia).
- standardowy formularz zgłoszeniowy, który może być stosowany przez zagranicznych wierzycieli w celu zgłoszenia wierzytelności i o którym jest mowa w art. 55 ust. 1 Rozporządzenia (UE) 2015/848 (załącznik nr II do rozporządzenia).

- standardowy formularz, który może być stosowany przez zarządców powołanych w postępowaniu upadłościowym członka grupy w celu zgłoszenia sprzeciwów dotyczących grupowego postępowania koordynacyjnego i o którym jest mowa w art. 64 ust. 2 akapit drugi Rozporządzenia (UE) 2015/848 (załącznik nr III do rozporządzenia).
- standardowy formularz stosowany w celu składania elektronicznych wniosków o informacje przez europejski portal „e-Sprawiedliwość”, o którym mowa w art. 27 ust. 4 akapit pierwszy Rozporządzenia (UE) 2015/848 (załącznik nr IV do rozporządzenia).

Ponadto ustawodawca krajowy tworząc podstawy prawne dla CRRU wzorował się na już funkcjonujących w innych państwach europejskich rejestrach, np. w Niemczech, Austrii czy Estonii, które już zrealizowały wymagania wynikające z przepisów unijnych [www 1]. W tab. 1 zestawiono wybrane państwa Unii Europejskiej wraz z krótką charakterystyką przykładowych rejestrów upadłości.

Tabela 1. Rejestry upadłości w wybranych państwach europejskich

Państwo	Opis rejestrów upadłości
1	2
Austria	<ul style="list-style-type: none"> • rejestr zawiera informacje na temat wszczęcia postępowania upadłościowego i istotnych etapów tego postępowania, • austriacki rejestr upadłości: http://www.edikte.justiz.gv.at, • dostęp bezpłatny
Belgia	<ul style="list-style-type: none"> • nie ma publicznych rejestrów dłużników niewypłacalnych, • rejestr zawiera wszystkie dane identyfikacyjne dotyczące przedsiębiorstw i ich sytuacji prawnej (w szczególności upadłości), • wyroki w sprawie upadłości i w sprawie układow z wierzycielami są publikowane w belgijskim dzienniku urzędowym „Moniteur Belge” (on-line), • istnieje centralna baza danych, w której gromadzi się pewną liczbę informacji dotyczących osób nadmiernie zadłużonych, które postanowiły rozpocząć procedurę zbiorowego uregulowania długów (dla osób fizycznych); baza danych powstała przy Narodowym Banku Belgijskim, ale nie jest publicznie dostępna, • belgijska baza danych identyfikacyjnych przedsiębiorstw to Banque-Carrefour des Entreprises – BCE, • dostęp bezpłatny
Łotwa	<ul style="list-style-type: none"> • rejestr upadłości zawiera informacje dotyczące: zarządcy, postępowania upadłościowego dotyczącego osób fizycznych i prawnych, postępowania w zakresie ochrony prawnej, pozasądowego postępowania w zakresie ochrony prawnej oraz dane statystyczne, • jest dostępny dla wszystkich, a wpisy w nim zawarte posiadają rękojmię wiary publicznej, • rejestr upadłości funkcjonuje w ramach rejestru przedsiębiorstw Republiki Łotewskiej, • na Łotwie funkcjonuje państwowa agencja ds. upadłości: http://www.mna.gov.lv/mnae/index.jsp, • łotewski rejestr: http://www.ur.gov.lv, • dostęp do rejestru jest bezpłatny, ale w celu otrzymania informacji w formie dokumentu należy dokonać opłaty
Niemcy*	<ul style="list-style-type: none"> • rejestr zawiera postanowienia o ogłoszeniu upadłości wydane przez wszystkie niemieckie sądy rozpoznające sprawy o upadłość, a informacja ta jest prawnie wiążąca i publicznie dostępna, • niemiecki rejestr upadłości: https://www.insolvenzbekanntmachungen.de, • dostęp bezpłatny

cd. tabeli 1

1	2
Słowenia	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonuje rejestr, gdzie baza danych e-INSOLV zawiera informacje dotyczące postępowań upadłościowych (dane identyfikacyjne upadłego dłużnika, syndyka, a także dane o wartości masy upadłości oraz proporcji spłaty wierzycieli), • baza danych e-publikacje umożliwia dostęp m.in. do wszystkich orzeczeń sądowych wydanych w postępowaniu upadłościowym, wszystkich protokołów z rozpraw i posiedzeń komitetów wierzycieli, sprawozdań syndyka i załączonych do nich dokumentów, a także zaproszeń do składania ofert w związku z wyprzedazą masy upadłościowej, • słoweński rejestr: http://www.ajpes.si/eInsolv, • dostęp bezpłatny

* Szerzej § 9 Ogłoszenia publicznego (Insolvenzordnung Erster Teil – Allgemeine Vorschriften – 5.10.1994).

Źródło: [www 2]; Hrycaj i in. (red.) [2016, s. 125 i n.].

Już w lipcu w 2014 r. na europejskim portalu e-Sprawiedliwość (e-Justice) udostępniono wzajemnie połączone rejestry upadłości I grupy państw członkowskich: Czech, Łotwy, Niemiec, Estonii, Holandii, Austrii, Rumunii oraz Słowenii. Uczestniczące państwa członkowskie utrzymują swoje krajowe rejestry upadłości zgodnie z ich przepisami krajowymi. Europejski portal e-Sprawiedliwość umożliwia wyszukiwanie informacji we wszystkich wzajemnie połączonych rejestrach, z wykorzystaniem wielojęzycznej wyszukiwarki on-line [www 3].

Warto także powołać się na Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/17/UE z dnia 13 czerwca 2012 r. zmieniającą Dyrektywę Rady 89/666/EWG i Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/56/WE i 2009/101/WE w zakresie integracji rejestrów centralnych rejestrów handlowych i rejestrów spółek. Dyrektywa określa wymagania, które dotyczą sposobu organizowania procesów biznesowych i transakcji, strukturę istotnych elementów informacji, takich jak identyfikatory spółek i ich oddziałów oraz minimalnych danych, które mają być wymieniane oraz podejście do wdrożenia nowego systemu. Dyrektywa stanowi podstawę prawną dla systemu zintegrowanych rejestrów przedsiębiorców, które obejmują: 1) rejestry przedsiębiorców państw członkowskich, 2) Europejską Centralną Platformę (służy jako element integracyjny systemu), 3) Europejski Elektroniczny Punkt Dostępu zlokalizowany na portalu e-Justice. Ogólnoeuropejski projekt odnosi się do realizacji wymogów prawnych, organizacyjnych, semantycznych i technicznych określonych w dyrektywie do nowego systemu. Dzięki projektowi zbudowana i uruchomiona zostanie Europejska Centralna Platforma oraz zostanie opracowana specyfikacja techniczna systemu w celu umożliwienia komunikacji rejestrów państw członkowskich za pośrednictwem Europejskiej Centralnej Platformy oraz połączenie Europejskiej Centralnej Platformy z portalem e-Justice [Działanie PO WER: 2.17..., b.r.].

2. Zadania krajowego Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości

W art. 5 Ustawy Prawo restrukturyzacyjne ustawodawca akcentuje zadania, jakie ma zrealizować CRRU, i wskazuje, że ma przede wszystkim: 1) służyć do zamieszczania i obwieszczenia postanowień, zarządzeń, dokumentów i informacji dotyczących zarówno postępowania restrukturyzacyjnego, jak też upadłościowego; 2) służyć udostępnianiu danych zawartych w postanowieniach, zarządzeniach, dokumentach i informacjach dotyczących postępowania restrukturyzacyjnego i upadłościowego, które będą obwieszczone w Rejestrze w odniesieniu do danego podmiotu; 3) umożliwić składanie pism i dokumentów oraz dokonywanie doręczeń; 4) wspomagać organizację pracy i prowadzenie postępowania restrukturyzacyjnego i postępowania upadłościowego; oraz 5) służyć udostępnianiu wzorów pism procesowych i dokumentów określonych zgodnie z ustawą.

W kontekście do art. 456 pkt 1 Prawa restrukturyzacyjnego wskazany powyżej przepis wejdzie w życie prawdopodobnie 1 lutego 2018 r. Zakreślenie takiego terminu związane jest z opracowaniem i wdrożeniem systemu informacyjnego, który będzie realizował zadania wyszczególnione ww. przepisie. Zanim przepisy dotyczące Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości wejdą w życie, niezbędne było wprowadzenie przepisów intertemporalnych, które znajdują się w art. 455 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego. Wskazuje się, że do dnia utworzenia CRRU obwieszczenia, o których mowa w Ustawie, dokonuje się w MSiG. Zatem postanowienia sądów, zarządzenia i dokumenty, które zamieszcza się w Monitorze do dnia utworzenia Rejestru, wykląda się w sekretariacie sądu (istotna jest wzmianka na sentencji postanowienia z zaznaczeniem daty wyłożenia). Jeżeli Ustawa przewiduje, że termin biegnie od dnia zamieszczenia postanowienia, zarządzenia lub dokumentu w Rejestrze, do dnia utworzenia Rejestru termin ten biegnie od dnia wyłożenia w sekretariacie sądu. Warto podkreślić, że jeżeli Ustawa przewiduje, „[...] że pisma lub dokumenty składa się albo można złożyć w postaci elektronicznej do dnia utworzenia Rejestru pisma lub dokumenty składa się w postaci papierowej” [Prawo restrukturyzacyjne, art. 455 ust. 1-3]. W świetle ww. przepisu pojawia się pytanie: czy organy władzy wykonawczej wywiążą się z nałożonego obowiązku i udostępnią w terminie CRRU spełniający założone w ustawie wymagania⁷. Przyjęte rozwiązania często

⁷ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 2014 r. w sprawie organizacji Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości, sposobu zamieszczania i udostępniania danych z rejestru oraz sposobu składania pism i dokumentów za pośrednictwem rejestru jest załącznikiem do Ustawy Prawo restrukturyzacyjne i nadal pozostaje projektem nieuchwalonym na dzień 31 lipca 2017 r.

nazywa się „proteżą” [Adamus, 2015, s. 34], gdyż zastępują rozwiązania przewidziane w art. 455 Prawa restrukturyzacyjnego.

W tym miejscu warto wspomnieć, że ministerstwo sprawiedliwości jako podmiot zgłaszający projekt oraz wykonawca w trybie pozakonkursowym uczestniczy w Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER): działanie 2.17 „Skuteczny wymiar sprawiedliwości”. Cel szczególony PO WER, w ramach którego projekt jest realizowany to poprawa jakości wydawanych orzeczeń oraz zwiększenie skuteczności ich egzekwowania. W ramach programu znalazły się 3 tytuły projektów związane z rejestrami:

1. Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości (CRRU),
2. Business Registers Interconnection System (BRIS)⁸,
3. Krajowy Rejestr Sądowy (KRS) – Modyfikacje⁹.

Głównym celem Projektu Centralnego Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości, jest zwiększenie efektywności funkcjonowania sądów gospodarczych, zgodnie z delegacją zawartą w Ustawie Prawo restrukturyzacyjne oraz nowelizacją Ustawy Prawo upadłościowe¹⁰. Przewidywany okres realizacji, a tym samym finan-

W projekcie Rozporządzenia określono szczegółowy sposób prowadzenia CRRU oraz szczegółową treść wpisów w rejestrze www.sejm.gov.pl.

⁸ Celem projektu to przede wszystkim ułatwienie oraz przyspieszenie dostępu do aktualnych i wiarygodnych informacji o podmiotach, co powinno przyczynić się do wzrostu zaufania wobec rynku, wspomóc ożywienie gospodarcze oraz zwiększyć konkurencyjność europejskich podmiotów. Przewidywany okres realizacji, a tym samym finansowania projektu, to listopad 2015 r. do września 2017 r. Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata (PLN): 2016 – 500 000, 2017 – 1 500 000. Szacowany wkład UE (PLN) to 1 685 600. „W ramach projektu przewiduje się następujące zadania: 1. przygotowanie przepisów implementujących przepisy dyrektywy 2012/17/UE zmieniająca dyrektywę Rady 89/666/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/56/WE oraz 2009/101/WE w zakresie integracji rejestrów centralnych, rejestrów handlowych i rejestrów spółek, 2. wdrożenie Centralnego Elektronicznego Zbioru Dokumentów Spółek, 3. migracja dokumentów spółek do Centralnego Elektronicznego Zbioru Dokumentów Spółek, 4. integracja KRS z BRIS – budowa usług elektronicznych KRS na potrzeby BRIS, 5. integracja Centralnego Elektronicznego Zbioru Dokumentów Spółek z BRIS – budowa usług elektronicznych na potrzeby BRIS, 6. integracja systemu obiegu spraw w sądzie rejestrowym (biurowość) z BRIS – budowa usług elektronicznych na potrzeby BRIS...”. [Działanie PO WER: 2.17..., b.r.].

⁹ „Celem głównym projektu jest wzmocnienie pewności i bezpieczeństwa obrotu oraz ułatwienie przedsiębiorcom i kontrahentom podmiotów wpisanych do rejestru przedsiębiorców pozyskania informacji o tych podmiotach poprzez: 1. udostępnienie przez Centralną Informację KRS w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych pełnych danych o podmiocie, 2. automatyzację niektórych wpisów, w tym wpisu wzmianki o złożeniu sprawozdania finansowego i innych dokumentów, 3. automatyczną weryfikację dominacji i zależności w spółkach kapitałowych. Przewidywany okres realizacji, a tym samym finansowania projektu to grudzień 2015 r. do sierpień 2018 r. Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata (PLN): 2016 – 3 000 000, 2017 – 3 000 000, 2018 – 500 000...”. [Działanie PO WER: 2.17..., b.r.].

¹⁰ „W ramach projektu planuje się następujące zadania: a) przygotowanie i wdrożenie projektu zmian legislacyjnych dotyczących rozporządzenia wykonawczego, b) zbudowanie systemu tele-

sowania projektu to listopad 2015 r. do czerwiec 2018 r. Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata (PLN): 2016 – 3 000 000, 2017 – 3 000 000, 2018 – 4 000 000. Szacowany wkład UE (PLN) to 8 428 000. Zakłada się współfinansowanie projektu w 100 % z programu PO WER w proporcji 15,72% (współfinansowanie budżet państwa), 84,28% (EFS z budżetu programu PO WER)¹¹.

3. Funkcje Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości

Ustawodawca korzystał z doświadczeń związanych z funkcjonowaniem działających już elektronicznych rejestrów, np. rejestru przedsiębiorców (KRS) czy ksiąg wieczystych, celem wsparcia pracy sądów¹² poprzez zapewnienie informacji o postępowaniach restrukturyzacyjnych i postępowaniach upadłościowych, które będą dostępne w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości. Rejestr publiczny będzie prowadzony w systemie teleinformatycznym, administrowanym i udostępnianym przez Ministra Sprawiedliwości, który zgodnie z delegacją ustawową zawartą w ww. ustawie określi, w drodze rozporządzenia, organizację Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości [Projekt Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości..., b.r.]. Jak już wskazano, planowany termin udostępnienia Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości ma pozwolić na jego opracowanie, przetestowanie i wdrożenie, a przede wszystkim przeprowadzenie szkolenia użytkowników systemu w sądach gospodarczych.

W tym miejscu nasuwa się jednak wątpliwość, czy eksponowane przez ustawodawcę wzmocnienie zasady szybkości i efektywności zostanie osiągnięte dzięki sprawnie działającemu Centralnemu Rejestrowi Restrukturyzacji i Upadłości. Pytanie to jest szczególnie zasadne, jeśli uwzględni się fakt, że zbudowanie platformy informacyjnej wymaga odpowiedniego przygotowania, aby spełniała ona swoje funkcje.

informatycznego CRRU do wspierania pracy sądów poprzez: 1. przeprowadzenie analizy procesów przewidzianych dla systemu CRRU oraz przygotowanie specyfikacji wymagań na ten system, 2. przygotowanie projektu systemu teleinformatycznego CRRU, 3. implementacja zaprojektowanych funkcjonalności, 3. przeprowadzenie testów systemu oraz pilotażowe wdrożenie systemu, 4. wdrożenie systemu w skali całego kraju, 5. szkolenie użytkowników systemu w sądach...”. [Działanie PO WER: 2.17..., b.r.].

¹¹ Uzasadnienie poszczególnych pozycji kosztowych: opis założeń projektu informatycznego do Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i upadłości: www.krmc.mc.gov.pl/ Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji.

¹² Dobrym wzorem dla ustawodawcy był pionierski projekt wydziału upadłościowego Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy (sąd wprowadził internetową platformę komunikacji sądu upadłościowego z uczestnikami postępowania) [www 5].

Intencją ustawodawcy jest, aby CRRU realizował następujące funkcje: rejestru, informacyjną, komunikacyjną oraz portalu orzeczniczego (tab. 2).

Tabela 2. Funkcje Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości

Funkcje	Charakterystyka
rejestru (ewidencyjna)	Rejestr będzie obejmował regulacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • postępowania restrukturyzacyjnego, • postępowania upadłościowego, • postępowania o uznanie zagranicznego orzeczenia o ogłoszeniu upadłości, • wtórnego postępowania upadłościowego, • postępowania w przedmiocie orzeczeń zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, • upadłości konsumenckiej
informacyjna	Rejestr będzie: <ul style="list-style-type: none"> • publikatorem danych, które podlegają obwieszczeniu w ramach postępowań objętych regulacją, • publikatorem orzeczonych w tych postępowaniach zakazów prowadzenia działalności gospodarczej, • udostępniał akty prawne, • udostępniał formularze i wzory pism procesowych, • zawierał listę sądów upadłościowych i restrukturyzacyjnych (sądy rejonowe), • zawierał listę osób posiadających licencje doradcy restrukturyzacyjnego.
komunikacyjna¹³	Rejestr będzie ułatwiał: <ul style="list-style-type: none"> • wymianę pism procesowych i innych dokumentów między organami i uczestnikami postępowań, • dokonywanie doręczeń.
portal orzeczniczego	Rejestr ma umożliwić: <ul style="list-style-type: none"> • przygotowywanie projektów orzeczeń wydawanych przez sąd restrukturyzacyjny, upadłościowy, sędziego-komisarza z wykorzystaniem wzorów zamieszczonych na portalu.

Źródło: Uzasadnienie projektu Ustawy Prawo restrukturyzacyjne [2015]; Hrycaj, Jakubecki i Witosz [2016, s. 420]; Projekt Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości [b.r.].

Warto wskazać na jeszcze jedną niewymienioną powyżej funkcję. Chodzi mianowicie o funkcję ostrzegawczą, która niejako zawiera się w funkcji informacyjnej. Istotą funkcji ostrzegawczej jest szybkie ujawnianie informacji o określonych faktach oraz bezzwłoczne informowanie o zdarzeniach mogących wpłynąć na stan ujawniony w Rejestrze. W doktrynie wskazuje się na ścisłą korelację funkcji ostrzegawczej z funkcją ochronną (gwarancyjną) Rejestru, dzięki której zabezpieczane są zarówno interesy osób, których uprawnienia są ujawnione w Rejestrze, jak i podmiotów niepodlegających wpisowi, które

¹³ Komunikacja ta powinna być bezpośrednia, czyli pisma wprowadzone do systemu przez uprawnionego uczestnika stają się natychmiast widoczne dla pozostałych uczestników, a jednocześnie odnotowane jako złożone, a u nadawcy powinno generować się potwierdzenie złożenia pisma – w formie nadającego się do wydruku egzemplarza (kopia z potwierdzeniem).

z podmiotem ujawnionym w Rejestrze wchodzą w określone stosunki prawne [Stawecki, 2005, s. 33 i n.].

Poprzez CRRU będzie realizowała się także funkcja kontrolna, dzięki której będzie można dyscyplinować określone podmioty do wykonania obowiązków przewidzianych przez przepisy prawa.

Trzeba mieć nadzieję, że intencją ustawodawcy nie będzie wykorzystanie CRRU do realizacji funkcji fiskalnej. Powyższa konstatacja jest o tyle istotna, że funkcja fiskalna często oddziałuje zniechęcająco na korzystanie z danego rejestru. W rekomendacjach zespołu Ministra Sprawiedliwości ds. nowelizacji Prawa upadłościowego i naprawczego wskazywano, że dostęp do baz danych będzie nieodpłatny. Oczywiście nie można wykluczyć sytuacji, że dostęp do części danych będzie odpłatny. Szczegóły bez wątpienia zostaną zawarte w przepisach wykonawczych. W rozważaniach nad funkcjami CRRU nie można nie wspomnieć o funkcji edukacyjnej, której ważnym elementem będą pogłębione badania i analizy prowadzone przez przedstawicieli nauki nad postępowaniami upadłościowymi i postępowaniami restrukturyzacyjnymi.

Konkludując powyższe rozważania dotyczące funkcji, jakie będzie pełnił CRRU, nie sposób przecenić roli tej instytucji dla praktyki gospodarczej. Pełne wdrożenie Rejestru powinno zatem przełożyć się na przyspieszenie rozpoznawania wniosków restrukturyzacyjnych, o ogłoszenie upadłości przedsiębiorców oraz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz całości procesów związanych z prowadzeniem postępowań (np. w zakresie tworzenia spisu i listy wierzytelności oraz likwidacji masy upadłości). Warto wreszcie wskazać na jeszcze kolejny aspekt analizowanych rozwiązań. Pozytywnym efektem wprowadzonych rozwiązań będzie wzrost efektywności mierzony liczbą zakończonych prawomocnym zatwierdzeniem układu postępowań restrukturyzacyjnych, zwiększeniem zaspokojenia wierzycieli oraz pełną rozliczalność działań podejmowanych w toku realizacji procesów, co wpłynie na podniesienie jakości orzecznictwa.

4. Dokumenty zamieszczane w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości

Ustawodawca w niektórych przypadkach przewiduje obligatoryjne składanie dokumentów w postaci elektronicznej, które zgodnie z przepisami szczegółowymi będą zamieszczane w CRRU. Wymienione dokumenty będzie składało się wyłącznie w formie elektronicznej.

W Rejestrze zamieszczane będą:

- 1) plan restrukturyzacyjny¹⁴ w postaci elektronicznej [Prawo restrukturyzacyjne, art. 10, ust. 3];
- 2) sprawozdania w postaci elektronicznej zgodnie z wymogami wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie określenia wzoru sprawozdania z czynności nadzorcy sądowego i zarządcy, wzoru sprawozdania rachunkowego i wzoru sprawozdania końcowego zarządcy (Dz.U. z 2015 r., poz. 2214):
 - a) sprawozdanie z czynności nadzorcy sądowego¹⁵ i zarządcy¹⁶ składane sędziemu-komisarzowi za każdy miesiąc pełnienia funkcji (sędzia-komisarz może zmienić harmonogram składania sprawozdań oraz określić dodatkowe wymagania, co do treści tych sprawozdań) [Prawo restrukturyzacyjne, art. 13];
 - b) sprawozdanie rachunkowe zarządcy składane co miesiąc, które obejmuje co najmniej wskazanie źródła i wysokości poszczególnych wpływów i wydatków oraz wysokości środków pieniężnych zgromadzonych w kasie i na rachunkach bankowych na początku i końcu okresu sprawozdawczego [Prawo restrukturyzacyjne, art. 32];
 - c) sprawozdanie końcowe¹⁷ zarządcy, które składa się po wykonaniu wszystkich obowiązków, które obejmuje, co najmniej wskazanie, w jakim stopniu został zrealizowany plan restrukturyzacyjny, oraz czy zarządca wydał dłużnikowi cały majątek i dokumenty [Prawo restrukturyzacyjne, art. 33];
- 3) spis wierzytelności i spis wierzytelności spornych w postaci elektronicznej, który musi spełniać wszystkie, co do formy i treści, wymagania [Prawo re-

¹⁴ Będzie on dostępny dla wszystkich wierzycieli, gdyż na jego podstawie wierzyciel będzie podejmował decyzję o akceptacji propozycji układowych (plan zastąpi odrębne uzasadnianie propozycji układowych) oraz wierzyciele będą mogli weryfikować postępy w jego realizacji w trakcie wykonywania układu.

¹⁵ Sprawozdanie z czynności nadzorcy sądowego obejmuje co najmniej wskazanie: 1) czy dłużnik reguluje zobowiązania powstałe po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego lub postępowania układowego; 2) przedstawionych przez dłużnika wpływów i wydatków oraz wysokości środków pieniężnych zgromadzonych w kasie (rachunkach bankowych) na początku i końcu okresu sprawozdawczego; c) czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu, na które nadzorca sądowy wyraził zgodę.

¹⁶ Sprawozdanie z czynności zarządcy obejmuje co najmniej: 1) wskazanie i omówienie etapu przygotowywania lub realizacji planu restrukturyzacyjnego; 2) wskazanie, czy zarządca reguluje zobowiązania powstałe po otwarciu postępowania sanacyjnego.

¹⁷ Sprawozdanie końcowe zatwierdza sąd, który może odmówić zatwierdzenia w całości lub części, w przypadku gdy zarządca dokonał czynności niezgodnych z prawem lub skutkujących pokrzywdzeniem wierzycieli lub dłużnika albo mimo wezwania nie wykonał w określonym terminie wszystkich obowiązków.

- strukturyzacyjne, art. 86 i n.]; ponadto obwieszcza się o dacie złożenia spisu [Prawo restrukturyzacyjne, art. 89, ust. 1];
- 4) spis inwentarza w postaci elektronicznej zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie określenia wzoru spisu inwentarza w postępowaniu sanacyjnym (Dz.U. z 2015 r. poz. 2207) [Prawo restrukturyzacyjne, art. 52 ust. 2];
 - 5) uchwały rady wierzycieli¹⁸ [Prawo restrukturyzacyjne, art. 136, ust. 1];
 - 6) postanowienia albo zarządzenia zapadłe w postępowaniu restrukturyzacyjnym – postanowienia te są dostępne dla uczestników postępowania [Prawo restrukturyzacyjne, art. 197, ust. 3].

Warto także zwrócić uwagę na art. 203 ust. 2 Prawa restrukturyzacyjnego, w którym wskazuje się, że w każdym przypadku, gdy Ustawa przewiduje złożenie dokumentu w postaci elektronicznej¹⁹, dokument składa się za pośrednictwem Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości i opatruje się go kwalifikowanym podpisem elektronicznym (podpis kwalifikowany zgodnie z art. 3 pkt 12 rozp. eIDAS oznacza zaawansowany podpis elektroniczny, który jest składany za pomocą kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego – art. 29-31 rozp. eIDAS i który opiera się na kwalifikowanym certyfikacie podpisu elektronicznego – art. 3 pkt 15 rozp. eIDAS) [Szostek, 2016, s. 29; Kocot, 2016, s. 5] albo podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP²⁰. Niewątpliwie Rozporządzenie eIDAS i ustawa o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej umożliwi wykorzystanie nowych technologii w obrocie gospodarczym, przyczyniając się do rozwoju jednolitego rynku cyfrowego i społeczeństwa cyfrowego w Unii Europejskiej [Marucha-Jaworska, 2017, s. 187].

¹⁸ Regulacja ta pozwala na zapewnienie transparentności w postępowaniach, a przede wszystkim stanowi ułatwienie dla wierzycieli.

²⁰ Do zachowania elektronicznej formy czynności prawnej wystarczy złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej art. 78¹ § 1 i § 2 k.c. Pojęcie „dokument” użyte w przepisach szczególnych (np. w art. 77¹ § 2, art. 78 § 1, art. 81 § 2 pkt 2) powinno być wykładane zgodnie z jego definicją legalną z art. 77³ k.c., ale z uwzględnieniem definicji dokumentu elektronicznego z art. 3 pkt 35 rozp. eIDAS.

²⁰ Definicja, sposób pozyskiwania i stosowania potwierzonego profilu zaufanego ePUAP znajduje się w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 570 z późn. zm.), zgodnie z którą [art. 3, pkt 14] profil zaufany ePUAP oznacza zestaw informacji identyfikujących i opisujących podmiot lub osobę będącą użytkownikiem konta na ePUAP, który został w wiarygodny sposób potwierdzony przez organ podmiotu określonego w art. 2 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Należy w tym miejscu dodać, że dokumenty złożone w postaci elektronicznej będą drukowane i załączane do akt wyłącznie na zarządzenie sędziego-komisarza [Prawo restrukturyzacyjne, art. 203 ust. 3; Prawo upadłościowe, art. 216a; Hrycaj i in (red.), 2016, art. 203]²¹.

Ukazując praktyczne aspekty CRRU, warto zaprezentować przykładowe obwieszczenia, które będą składane we właściwym postępowaniu restrukturyzacyjnym (tab. 3).

Tabela 3. Obwieszczenia we właściwym postępowaniu restrukturyzacyjnym

Postanowienia* podlegające obwieszczeniu we właściwym postępowaniu restrukturyzacyjnym	
o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego	Prawo restrukturyzacyjne, art. 235, ust. 1 oraz art. 271, ust. 1 w zw. z art. 235, ust. 1, art. 289, ust. 1 w zw. z art. 235, ust. 1 oraz art. 385, ust. 2
dotyczące tymczasowego nadzorca sądowego	Prawo restrukturyzacyjne, art. 268, ust. 1, art. 286, ust. 1
o zatwierdzeniu spisu wierzycieli	Prawo restrukturyzacyjne, art. 97, ust. 2
o przeprowadzeniu głosowania zgromadzenia wierzycieli w innym trybie niż określony w art. 110 ust. 1-6 Prawa restrukturyzacyjnego	Prawo restrukturyzacyjne, art. 110, ust. 7
o przyjęciu układu	Prawo restrukturyzacyjne, art. 120, ust. 4
o zatwierdzeniu układu	Prawo restrukturyzacyjne, art. 164, ust. 5
o odmowie zatwierdzenia układu i o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego	Prawo restrukturyzacyjne, art. 165, ust. 6
o wykonaniu układu	Prawo restrukturyzacyjne, art. 172, ust. 2

* W ust. 3 art. 197 Prawa restrukturyzacyjnego został wprowadzony generalny obowiązek zamieszczenia w Rejestrze wszystkich postanowień i zarządzeń (zamieszczane w CRRU, w części, która będzie pełniła funkcję rejestrową) wydanych w postępowaniu restrukturyzacyjnym (rozszerzony ponadto o obowiązek wskazania terminu i sposobu wniesienia środka zaskarżenia).

W przypadku postępowań w przedmiocie ogłoszenia upadłości zgodnie z przepisami ustawy Prawo upadłościowe w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości zamieszcza się:

- 1) wszystkie postanowienia i zarządzenia wydane w toku postępowania o ogłoszenie upadłości [Prawo upadłościowe, art. 27, ust. 4],

²¹ Gdy CRRU wejdzie w życie, akta sprawy restrukturyzacyjnej będą miały mieszany charakter, tj. papierowo-elektroniczny. Z jednej strony jest to utrudnienie dla organów i uczestników postępowania, gdyż przykładowo sądy w ramach czytelni akt będą musiały zapewnić dostęp zarówno do części papierowej, jak i elektronicznej akt postępowania poprzez udostępnienie możliwości przeglądania CRRU. Z drugiej strony jest to krok na drodze do pełnej elektronicznej akt restrukturyzacyjnych, której niewątpliwie będzie sprzyjało stworzenie CRRU.

- 2) wszystkie postanowienia i zarządzenia wydane w toku postępowania upadłościowego [Prawo upadłościowe, art. 219, ust. 1a],
- 3) sprawozdanie tymczasowego nadzorca sądowego [Prawo upadłościowe, art. 38, ust. 3],
- 4) spis inwentarza oraz należności [Prawo upadłościowe, art. 69, ust. 1 i 1d],
- 5) spis składników masy, których syndyk nie objął [Prawo upadłościowe, art. 69, ust. 1a i 1d],
- 6) spis składników majątkowych, których syndyk nie objął na skutek czynności bezskutecznych [Prawo upadłościowe, art. 69, ust. 1b i 1d],
- 7) sprawozdanie rachunkowe syndyka (i jego zastępcy) [Prawo upadłościowe, art. 168, ust. 1 w zw. art. 168, ust. 7],
- 8) sprawozdanie z czynności syndyka [Prawo upadłościowe, art. 168, ust. 2w zw. z art. 168, ust. 7],
- 9) sprawozdanie ostateczne syndyka [Prawo upadłościowe, art. 168, ust. 4w zw. z art. 168, ust. 7],
- 10) uchwały rady wierzycieli [Prawo upadłościowe, art. 210, ust. 1],
- 11) listę wierzytelności [Prawo upadłościowe, art. 255, ust. 1],
- 12) spis zlikwidowanych składników masy [Prawo upadłościowe, art. 311, ust. 1b],
- 13) plan podziału [Prawo upadłościowe, art. 347, ust. 1a],
- 14) sprawozdanie z wykonania planu podziału [Prawo upadłościowe, art. 353, ust. 1a].

CRRU będzie ułatwiał elektroniczną komunikację między sądem rejonowym (gospodarczym) i sędzią-komisarzem²² a pozasądowymi organami postępowania (nadzorcą sądowym, zarządcą, kuratorem, tymczasowym nadzorcą sądowym, zarządcą przymusowym, syndykiem itp.) oraz uczestnikami postępowania, którzy będą mieli dostęp do danych zawartych w zamieszczanych w Rejestrze postanowieniach, zarządzeniach, dokumentach i informacjach. Dużym udogodnieniem będzie możliwość doręczania pism oraz postanowień w drodze elektronicznego doręczenia nadzorca, zarządcy oraz uczestnikom postępowania²³.

²² Sędzia-komisarz wykonuje zasadniczo wszelkie czynności w stadium właściwego postępowania restrukturyzacyjnego. Funkcje sędziego-komisarza rozpoczynają się z chwilą otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, tj. natychmiast po wydaniu przez sąd postanowienia o otwarciu tego postępowania, i trwają – co do zasady – aż do prawomocnego zakończenia lub umorzenia tego postępowania [Prawo restrukturyzacyjne, art. 18, ust. 2 i 3].

²³ Warunkiem będzie wniesienie pisma za pośrednictwem Rejestru albo wybór doręczania elektronicznego za pośrednictwem tego Rejestru.

5. Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości a inne krajowe systemy teleinformatyczne

W opisie założeń do projektu informatycznego [www 4] zakłada się zintegrowanie Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości z następującymi systemami teleinformatycznymi zewnętrznymi:

- 1) Krajowym Rejestrem Sądowym (KRS):
 - a) weryfikacja przed dokonaniem wpisu w KRS, czy nie orzeczono zakazu prowadzenia działalności gospodarczej [Prawo upadłościowe, art. 373] wobec osoby, która ma być wpisana jako członek zarządu,
 - b) weryfikacji zgodności danych wprowadzanych do CRRU z danymi wpisanymi w KRS (Prawo restrukturyzacyjne, art. 27, ust. 3 i art. 86),
 - c) sprawdzenia, czy ustanowiono kuratora [Prawo restrukturyzacyjne, art. 68 i 75],
 - d) dokonania przez sąd upadłościowy doręczenia oraz przesłania zawiadomień (np. § 184 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych), dokonania przez KRS z urzędu wpisów [ustawa o KRS, art. 45, ust. 1 i 1a ustawy o KRS];
- 2) Elektroniczną Księgą Wieczystą:
 - a) celem doręczenia sądowi prowadzącemu księgę wieczystą prawomocnego postanowienia sędziego-komisarza stwierdzającego niedopuszczalność wpisu w księdze wieczystej hipoteki [Prawo restrukturyzacyjne, art. 246, ust. 3 oraz analogicznie Prawo upadłościowe, art. 206, ust. 5];
- 3) Listą doradców restrukturyzacyjnych:
 - a) celem pobierania danych z listy doradców restrukturyzacyjnych, weryfikacji statusu doradcy restrukturyzacyjnego (odwołanie, zawieszenie) oraz w celu automatycznego przesyłania danych o wygaśnięciu funkcji albo odwołaniu nadzorca sądowego czy zarządcy;
- 4) Zakładem Ubezpieczeń Społecznych:
 - a) celem doręczenia zawiadomienia o otwarciu przyspieszonego postępowania, ogłoszeniu upadłości;
- 5) PESEL-em:
 - a) celem weryfikacji zgodności podanych danych ze zbiorem PESEL;
- 6) CEIDG:
 - a) celem weryfikacji, czy dany podmiot jest wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
- 7) Komornikami i Ministerstwem Finansów:
 - a) celem dokonywania doręczeń oraz wysłania powiadomień sądowym oraz administracyjnym organom egzekucyjnym;

8) Rejestrem Zastawów:

- a) analogicznie jak w pkt 2, a także w celu weryfikacji przez sąd upadłościowy danych wpisanych w rejestrze zastawów (Prawo upadłościowe, art. 56a, ust. 2)].

Nie do przecenienia będzie komplementarność ww. systemów z CRRU. Co bez wątpienia uczyni z CRRU narzędzie teleinformatyczne o wyjątkowym charakterze europejskim.

6. Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości (CRRU) a Rejestr Dłużników Niewypłacalnych (RDN)

Rejestr dłużników niewypłacalnych (RDN) jest samodzielną III częścią składową Krajowego Rejestru Sądowego, w którym ujawnia się dłużników niewiarygodnych (wystąpiła u nich trwała trudność w wywiązywaniu się ze swoich zobowiązań), przed którymi należy przestrzec innych uczestników obrotu gospodarczego.

Zgodnie z art. 55 Ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym do rejestru dłużników niewypłacalnych wpisuje się z urzędu²⁴:

- 1) osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą, jeżeli ogłoszono ich upadłość lub jeżeli wniosek o ogłoszenie ich upadłości został prawomocnie oddalony na podstawie art. 13 Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe albo umorzono prowadzoną przeciwko nim egzekucję sądową lub administracyjną z uwagi na fakt, iż z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych;
- 1a) osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, jeżeli ogłoszono ich upadłość;
- 2) wspólników ponoszących odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, z wyłączeniem komandytariuszy w spółce komandytowej, jeżeli ogłoszono jej upadłość lub jeżeli wniosek o ogłoszenie jej upadłości został prawomocnie oddalony na podstawie art. 13 Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe albo umorzono prowadzoną przeciwko nim egzekucję sądową lub administracyjną z uwagi na fakt, iż z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych;

²⁴ Wpisu dotyczącego dłużnika – osoby fizycznej, który w terminie 30 dni od daty wezwania do spełnienia świadczenia nie zapłacił należności stwierdzonej tytułem wykonawczym – dokonuje się na wniosek wierzyciela (art. 56 uKRS).

- 3) dłużników, którzy zostali zobowiązani do wyjawienia majątku w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu egzekucyjnym;
- 4) osoby, które przez sąd upadłościowy zostały pozbawione prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu;
- 5) dłużników, o których mowa w art. 1086 § 4 Kodeksu postępowania cywilnego (w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy komornik z urzędu składa wniosek do KRS o wpis dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych).

Celem zapewnienia spójności problematyki CRRU z RDN należałoby przenieść informacje o ww. osobach wymienionych w art. 55 pkt 1, 1a, 2, 4 oraz 5 do CRRU. Zasadnym byłoby aby tylko w jednym rejestrze (CRRU) znajdowały się informacje o złej kondycji finansowej podmiotu, który nie reguluje zobowiązań finansowych na różnych etapach postępowania rozpoznawczego czy egzekucyjnego.

W uzasadnieniu do palowanych zmian w ustawie o KRS proponuje się wprowadzenie do CRRU informacji o osobach fizycznych, osobach prawnych oraz jednostkach organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, wobec których umorzono egzekucję sądową lub egzekucję administracyjną prowadzoną przez naczelnika urzędu skarbowego, dyrektora oddziału ZUS albo dyrektora izby celno-skarbowej (są to podmioty, które najczęściej dokonują wpisów w RDN), z uwagi na fakt, że egzekucji nie uzyskuje się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych (projektowana kwota nie może być niższa niż 2000 zł). Informacje w CRRU usuwane byłyby automatycznie po upływie 7 lat od daty opublikowania.

Analiza zaproponowanych zmian dotyczących spójności CRRU i RDN skłania do zastanowienia się, czy nie powinna zostać zmieniona nazwa rejestru na np.: Rejestr Zadłużonych. Aktualnie jest zbyt wąska i nie do końca oddaje aksjologię rozwiązań przyjętych w do proponowanych regulacjach zw. z Prawem restrukturyzacyjnym i Prawem upadłościowym; nazwa CRRU wykracza poza wskazaną regulację. W Rejestrze znalazłyby się informacje o podmiotach niewypłacalnych, zagrożonych niewypłacalnością oraz o podmiotach wobec których umorzono bezskuteczną egzekucję. Ogólniejsza nazwa rejestru w przyszłości pozwoliłaby na rozbudowanie zakresu podmiotowego oraz zakresu funkcjonalności systemu informatycznego.

7. Postulaty de lege ferenda

Nie ma sporów co do zasadności powołania Rejestru, szczególnie jeśli uwzględni się fakt, że dotychczasowy system obwieszczeń na skutek wzrostu dynamiki obrotu gospodarczego oraz rozwoju narzędzi teleinformacyjnych przestał spełniać swoją identyfikacyjno-informacyjną rolę. Należy jednak mieć na uwadze, że Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości musi odpowiadać wysokim standardom jakościowym wskazanym w art. 5 ustawy Prawo restrukturyzacyjne. Jego atrybutem musi być z jednej strony jawność (tzw. zewnętrzny aspekt jawności postępowania²⁵ oraz tzw. wewnętrzny aspekt jawności postępowania)²⁶ i dostępność informacji o toczących się postępowaniach, z drugiej zaś strony informacje te powinny być zestandaryzowane i usystematyzowane w Rejestrze oraz dostępne bezpłatnie za pośrednictwem Internetu.

Należy podkreślić, że warunkiem sine qua non sprawnego funkcjonowania CRRU jest szybkie wejście w życie przepisów wykonawczych. Powinno to nastąpić jak najszybciej. W przepisach tych Minister Sprawiedliwości określi, m.in., organizację Rejestru, sposób zamieszczania i obwieszczenia postanowień, zarządzeń, dokumentów i informacji dotyczących postępowania restrukturyzacyjnego i upadłościowego. Określone zostaną również sposoby udostępniania danych wskazanych w art. 5 ust. 2 pkt 2 Prawa restrukturyzacyjnego i szczegółowa treść tych danych, sposób składania pism i dokumentów oraz dokonywania doręczeń, w tym wymogi techniczne obowiązujące w przypadku składania dokumentów za pośrednictwem Rejestru. Przepisy wykonawcze winny również jasno precyzować zasady dostępu do Rejestru nie tylko dla organów i uczestników postępowania restrukturyzacyjnego i upadłościowego, ale również dla osób zainteresowanych (np. notariusze). Krąg odbiorców CRRU będzie bardzo szeroki począwszy od wierzycieli, którzy będą poszukiwać informacji o swoim przyszłym kontrahencie czy dłużniku, który nie spełnił świadczenia, ponadto dłużników lub podmioty wobec których ryzyko utraty zdolności regulowania swoich zobowiązań jest bliskie urzeczywistnieniu²⁷. Dlatego należy jasno zdefiniować,

²⁵ Do danych zawartych w obwieszczanych w CRRU postanowieniach, zarządzeniach, dokumentach i informacjach będzie miał dostęp każdy (wobec osób, które nie są uczestnikami postępowania) [Prawo restrukturyzacyjne, art. 199, ust. 4].

²⁶ Uczestnicy postępowania mają dostęp do danych zawartych w zamieszczanych w CRRU postanowieniach, zarządzeniach, dokumentach i informacjach [Prawo restrukturyzacyjne, art. 197, ust. 4].

²⁷ A.J. Witosz [2015] wskazuje, że osoby potencjalnie zainteresowane stwierdzeniem nieważności czynności prawnej nie mają obecnie możliwości dowiedzenia się o jej „zatwierdzeniu”. Postuluje zatem, aby stosowne informacje były zamieszczane w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości.

jakie informacje będą ujawniane publicznie, a do jakich dostęp będą miały jedynie organy i uczestnicy postępowania.

Powyższe uwagi są o tyle zasadne, że przepisy wykonawcze nie weszły w życie równoległe z Ustawą. Konsekwencją tego jest brak nie tylko platformy systemowej, ale również spójnej koncepcji rozwojowej Rejestru, który zgodnie z wolą ustawodawcy ma stać się swoistą platformą wiedzy na temat ww. postępowań. W tym stanie rzeczy należy przyjąć, że cały system zacznie działać nie wcześniej niż w 2018 r., zaś do czasu jego uruchomienia należy przygotować się na komunikację urzędową w formie stosowanej dotychczas.

Podsumowanie

Wobec faktu, że ustawodawca kluczową reformę związaną z wprowadzeniem w życie CRRU znacznie odsunął w czasie, można jedynie prowadzić rozważania teoretyczne zmierzające do odpowiedzi na następujące pytanie: na ile przyjęte rozwiązania będą mogły zrealizować zakładane przez ustawodawcę cele? Przeprowadzona analiza pozwala założyć, że obywatele i przedsiębiorcy, a także instytucje publiczne i organy państwowe powinny otrzymać efektywny instrument dostępu i wymiany wiarygodnych informacji o ww. postępowaniach. Informacje o postępowaniach są „dobrem” o ogromnej ekonomicznej i prawnej wartości; natychmiastowy dostęp do informacji gromadzonej według określonych zasad przesądza o procesach gospodarczych na rynku europejskim.

Nie można pominąć pojawiających się głosów sceptyków, którzy podają w wątpliwość terminowe rozpoczęcie funkcjonowania CRRU. Projekt Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie organizacji Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości, sposobu zamieszczania i udostępniania danych z rejestru oraz sposobu składania pism i dokumentów za pośrednictwem rejestru (załącznik do projektu Ustawy Prawo restrukturyzacyjne) nie został ogłoszony. Sędziowie w wydziałach gospodarczych mają obawy, że jego uruchomienie w praktyce potrwa znacznie dłużej – zahamuje to upowszechnianie się tak zwanych dobrych praktyk upadłościowych, polegających na przejmowaniu przez pozostałe sądy efektywnych i modelowych rozwiązań przyjętych lub na bieżąco wypracowanych w sądach upadłościowych, które już daną problematykę wprowadziły [Horobiowski, 2015, s. 32 i n.]. Czy te obawy są słuszne, czas pokaże. W szczególności bardziej interesująca będzie kwestia, jak zostaną zrealizowane wyznaczone dla CRRU zadania; czy zauważalne będą skutki jego funkcjonowania, a nade wszystko, czy obowiązujące przepis materialnoprawne i formalnoprawne pozwolą osiągnąć zamierzone cele.

Literatura

- Adamus R. (2015), *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa.
- Działanie PO WER: 2.17 Skuteczny wymiar sprawiedliwości, projekt pozakonkursowy koncepcyjny pt. BRIS (b.r.), www.ms.gov.pl (dostęp: 31.08.2017).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/17/UE z dnia 13 czerwca 2012 r. zmieniającą dyrektywę Rady 89/666/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/56/WE i 2009/101/WE w zakresie integracji rejestrów centralnych rejestrów handlowych i rejestrów spółek, Dz.Urz. UE L156 z 2012 r.
- Horobiowski J. (2015), *Kluczowe osiągnięcia nowelizacji*, „Doradca Restrukturyzacyjny”, nr 2, s. 32-38.
- Hrycaj A., Jakubecki A., Witosz A., red. (2016), *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, System Prawa Handlowego, tom 6, C.H. Beck, Warszawa.
- Hrycaj A., Filipiak P., Geromin M., Groel B., red. (2016), *Restrukturyzacja i upadłość przedsiębiorstw 2.0*, C.H. Becka, Warszawa.
- Janik E. (2015), *Podstawowe zasady regulacji Prawa restrukturyzacyjnego, Prawa upadłościowego oraz transformacji i likwidacji spółek handlowych* [w:] A.J. Witosz, E. Janik (red.), *Od restrukturyzacji do likwidacji spółek handlowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Katowice.
- Kocot W.J. (2016), *Dalsza modernizacja kodeksowej regulacji formy pisemnej czynności prawnej*, „Przegląd Prawa Handlowego”, nr 10, s. 5-16.
- Marucha-Jaworska M. (2017), *Rozporządzenie eIDAS. Zagadnienia prawne i techniczne*, Wolters Kluwer, Warszawa.
- Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie organizacji Centralnego Rejestru Restrukturyzacji i Upadłości, sposobu zamieszczania i udostępniania danych z rejestru oraz sposobu składania pism i dokumentów za pośrednictwem rejestru, załącznik do projektu ustawy Prawo restrukturyzacyjne (b.r.), sejm.gov.pl (dostęp: 31.07.2017).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie określenia wzoru spisu inwentarza w postępowaniu sanacyjnym, Dz.U. z 2015 r., poz. 2207.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie określenia wzoru sprawozdania z czynności nadzorcy sądowego i zarządcy, wzoru sprawozdania rachunkowego i wzoru sprawozdania końcowego zarządcy, Dz.U. z 2015 r., poz. 2214.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (wersja przekształcona), Dz.Urz. UE L141 z 2015 r.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego, Dz.Urz. UE L160 z 2000 r.

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1105 z dnia 12 czerwca 2017 r. ustanawiające formularze, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 w sprawie postępowania upadłościowego, Dz.U.UE.L. z dnia 22 czerwca 2017 r.
- Stawecki T. (2005), *Rejestry publiczne. Funkcje instytucji*, LexisNexis, Warszawa.
- Szostek D. (2016), *Wpływ rozporządzenia eIDAS i nowej definicji dokumentu na praktyczne aspekty elektronicznego poświadczenia kopii dokumentu w znaczeniu znolizowanego art. 97 prawa o notariacie*, „Rejent”, nr 11, s. 29-43.
- Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne, tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 1508 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, tj. Dz.U. z 2017 r., poz. 570 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze, tj. Dz.U. z 2015 r., poz. 233 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 2171 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2017 r., poz. 700 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 459 z późn. zm.).
- Uzasadnienie projektu ustawy Prawo restrukturyzacyjne (2015), Druk Sejmowy nr 2824, Sejm VII kadencji.
- Witosz A.J. (2015), *Prawa i obowiązki konsumenta w zarządzaniu własnym majątkiem w toku postępowania upadłościowego* [w:] B. Gnela, K. Michałowska (red.), *Współczesne wyzwania prawa konsumenckiego*, C.H. Beck, Warszawa, s. 261-269.
- Zimmerman P. (2015), *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa.
- Zimmerman P. (2016), *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa.
- [www 1] <https://e-justice.europa.eu> (dostęp: 31.07.2017).
- [www 2] https://e-justice.europa.eu/content_insolvency_registers-110-pl (dostęp: 31.07.2017).
- [www 3] https://e-justice.europa.eu/content_interconnected_insolvency_registers_search-246-pl.do (dostęp: 31.07.2017).
- [www 4] <http://www.krmc.mc.gov.pl/> Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji (dostęp: 31.07.2017).
- [www 5] <http://www.upadlosci-warszawa.pl> (dostęp: 31.07.2017).

**THE CENTRAL REGISTER OF RESTRUCTURING AND BANKRUPTCY
– PROSPECTS AND EXPECTATIONS**

Summary: Starting the activity of the Central Register of Restructuring and Bankruptcy from 1 February 2018 will allow to fulfil the objectives of insolvency proceedings which were assumed by the legislator. It is underlined in the paper that starting an IT Register will make the communication between the organs and participants of such proceedings easier and by this means will improve restructuring and bankruptcy proceedings themselves. Above all, reduction of the costs connected with the obligation of making announcements and notifications will have a measurable effect in the abovementioned proceedings.

Keywords: restructuring, declaration of bankruptcy, CRRB.